

Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo, 17. november 2022

Høring - Forslag til endring i forskrifter som følge av at manuellterapeuter tas inn i autorisasjonsordningen for helsepersonell

Innledning

Norsk Fysioterapeutforbund (NFF) viser til Helse- og omsorgsdepartementets (HOD) høringsnotat angående forslag til endring i forskrifter som følge av at manuellterapeuter tas inn i autorisasjonsordningen for helsepersonell.

NFF vil i høringssvaret først kommentere bakgrunnen for høringen og redegjøre for hvorfor forbundet mener departementet burde avvente innføringen av dobbeltautorisasjon for manuellterapeuter - og derved også forskriftsendringene. Deretter vil vi knytte noen merknader til enkelte punkter i høringsnotatet, for til slutt å kommentere de aktuelle forskriftsendringene.

Vi vil samtidig gjøre oppmerksom på at det kommer et eget høringsinnspill fra NFFs faggruppe for manuellterapi, der det blant annet blir redegjort for historikken om manuellterapi i Norge.

Bakgrunnen for høringen – brudd med lovens føringer for regulering av helsepersonell

Helsepersonelloven med forarbeider gir viktige føringer for regulering av helsepersonell. Dersom nye grupper skal vurderes med hensyn til autorisasjon skal vilkårene være oppfylt og utredningsinstruksen være fulgt. Dette har ikke vært tilfelle i denne saken og NFF er derfor fortsatt kritisk til Stortingets vedtak om dobbeltautorisasjon av manuellterapeuter fra mars i år. Vedtaket ble fattet uten forutgående utredning, noe som var særlig uheldig da dobbeltautorisasjon av manuellterapeuter tidligere har vært gjenstand for flere utredninger. Fagmyndighetene har ved flere anledninger frarådet autorisasjon av manuellterapeuter, da en slik ordning ikke er tråd med helsepersonellovens føringer. Spørsmålet om autorisasjon av manuellterapeuter var dessuten ute på bred høring i 2014. Flertallet av høringsinstansene ga da den daværende regjeringen et klart råd om å avstå fra å autorisere manuellterapeuter. Det er verken skjedd endringer i helsevesenet, lovverket eller i andre forutsetninger, som tilsier at dobbeltautorisasjon nå skulle være mer aktuelt enn det var i 2014.

Tidsaspektet – faktorenes orden er ikke likegyldig

At departementet må følge opp lovendring fattet av Stortinget, er selvsagt. NFF mener i dette tilfellet at departementet likevel burde valgt å avvente iverksettelsen av vedtaket om å dobbeltautorisere manuellterapeuter til etter avklaringen av et annet av Stortingets vedtak som ble fattet samtidig under behandlingen av samme sak, vedtak 417:

*Stortinget ber regjeringen avklare hvilke av tjenestetilbyderne som er registrert i Registeret for utøvere av alternativ behandling, som kan anses å yte helsehjelp, og komme tilbake til Stortinget med en **helhetlig gjennomgang av ordningene for autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning av***

helsepersonell, herunder en vurdering av hvilke grupper som skal omfattes av disse ordningene og få fritak fra merverdiavgiftsloven, så snart som mulig (vår uthevelse).

I tillegg, som også høringsnotatet gjør rede for, er RETHOS-retningslinjer for manuellterapi på høring. Retningslinjene vil blant annet inneholde læringsutbyttebeskrivelser, som skal beskrive forventet sluttkompetanse hos ferdige manuellterapeuter og si noe om kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Utfallet av RETHOS-arbeidet, som er igangsatt av departementet, kan føre til at utdanningen i manuellterapi blir endret. Iverksettelse av autorisasjon av manuellterapeuter burde derfor vært utsatt også av denne grunn.

Et tredje argument som tilsier at HOD burde avvente iverksettelsen, er en annen utredning som for tiden pågår i Helsedirektoratet, utredningen av spesialistgodkjenning for flere grupper sykepleiere. Fordi et av argumentene for dobbeltdokumentasjon av manuellterapeuter har vært at jordmødre også har dobbeltdokumentasjon, er det derfor verdt å merke seg at HOD i årets tildelingsbrev til Helsedirektoratet har bedt om at jordmødre vurderes i forbindelse med utvidelse av offentlig spesialistgodkjenning av flere grupper sykepleiere:

*TB2022-53: Helsedirektoratet skal, i samarbeid med relevante aktører utrede ulike modeller som kan føre til spesialistgodkjenning av ABIOK-sykepleiere, **jordmødre**, helsesykepleiere og sykepleiere i psykisk helse-, rus og avhengighetsarbeid. Utredningen bør omfatte dagens modell som er etablert for avansert klinisk allmennsykepleie, samt alternative modeller som legger til rette for mer tjenestenære utdanningsløp som grunnlag for spesialistgodkjenning.*

Merknader til innhold i høringsnotatet

Gebyr: NFF mener at det må være et gebyrfritak for dobbeltdokumentasjon av fysioterapeuter med videreutdanning i manuellterapi. NFF stiller seg sterkt kritisk til at myndighetene med dette pålegger fysioterapeuter å betale gebyr for en autorisasjon de i realiteten pålegges å søke. Autorisasjonen vil ikke gi fysioterapeuter noen nye funksjoner eller rettigheter i tjenesten utover det som allerede er registrert i Helsepersonellregisteret i dag. For fysioterapeuter med videreutdanning i manuellterapi, som i dag har takstkompetanse A8, vises det til våre merknader til overgangsordning i punkt 5.3 under.

5.1 Vilkår om autorisasjon for å utløse særskilte rettigheter: Departementet mener at det er viktig at vilkårene for å få autorisasjon og for å ha særskilte rettigheter, som for eksempel rett til å sykmelde, henvise til spesialisthelsetjenesten, rekvirere undersøkelser, utløse særskilte takster mv., samordnes.

Legger departementet med dette opp til en helt ny innordning der særskilte rettigheter eller endrede oppgaver som følge av spesialitet skal føre til autorisasjon og ikke spesialitet? I betydningen av at alle legespesialiteter med utvidede funksjoner i helsetjenesten skal ha doble autorisasjoner, at spesialiteter i sykepleie med endrede funksjoner skal ha dobbeltdokumentasjon mv. Dette vil være til stor hinder for profesjonsglidning. Profesjonsglidning kommer vi til å se mer av i framtiden. Hvis slike rettigheter skal reguleres gjennom autorisasjon, vil det i tillegg til å bidra til økt byråkrati og lite fleksibilitet også være svært uoversiktlig for pasientene. Hvis dette er departementets hensikt, er NFF helt klart uenig. Riktignok ser NFF at det kan være hensiktsmessig at enkelte særskilte rettigheter

knyttet til enten autorisasjon eller offentlig spesialistgodkjenning, men uansett burde en slik endring av praksis utredes før praksis endres.

Et annet moment som kan være verdt å merke seg er at ved innføring av E51c i takstforskriften fikk alle fysioterapeuter rett til å skrive henvisninger og rekvisisjoner. I 2021 ble denne retten innskrenket for alle fysioterapeuter til kun å gjelde henvisninger og rekvisisjoner til spesialisthelsetjenesten. Utfordringen her er at poliklinikkforskriften ikke er endret og det er påfallende ulik praksis i hvordan henvisninger fra fysioterapeuter blir mottatt og behandlet i spesialisthelsetjenesten.

5.3 Forslag til overgangsordning: NFF er enig i at de som i dag står registrert i

Helsepersonellregisteret med sykemeldings-, rekvisisjons- og henvisningsrett gis autorisasjon som manuellterapeut, men er svært uenig i hvordan overgangsordningen er skissert gjennomført. Det er uhensiktsmessig at de ovennevnte fysioterapeutene skal måtte søke om autorisasjon som manuellterapeut - og i tillegg måtte betale for å få søknaden behandlet. Samt miste rettigheter hvis de ikke søker. Dette mener NFF må løses på en langt smidigere måte, både for manuellterapeutene og for Helsedirektoratet.

I høringsnotatet gjør departementet rede for at det i dag er registrert 723 fysioterapeuter med ovennevnte tilleggskompetanse. Det vil være langt mer effektivt at det sendes melding til disse 723 fysioterapeutene om at de vil få tilleggsautorisasjon som manuellterapeut fra en gitt dato, med mindre de motsetter seg det.

NFF oppfordrer departementet på det sterkeste om å sørge for at overgangsordningen blir både søknads- og kostnadsfri, og dermed også mer effektiv.

Forslag til forskriftsendringer

For det første vil NFF uttrykke sin støtte til at departementet i høringsnotatet slår fast at manuellterapi er en klinisk videreutdanning for fysioterapeuter innen muskel- og skjelettlidelser og at en manuellterapeut er en fysioterapeut med videreutdanning i manuellterapi.

Videre slår departementet fast at autorisasjonen ikke innebærer at manuellterapeuter gis en ny rolle i den offentlige helse- og omsorgstjenesten. Autorisasjonen innebærer altså kun en norsk tittelbeskyttelse. NFF er derfor tilfreds med at det ikke foretas lovendringer ut over oppføring av manuellterapeut i helsepersonellovens paragraf 48, men kun enkelte forskriftsendringer.

NFF har ingen innsigelser til de foreslåtte forskriftsendringene, utover våre kommentarer angående bakgrunn og prosess og ikke minst gjennomføring av overgangsordningen.

Vennlig hilsen

Gerty Lund
forbundsleder

Kari Bente Sørлие
seniorrådgiver

Elektronisk godkjent 17.november 2022